

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W RZESZOWIE

LRZ.410.16.1.2024

Pani
Teresa Kubas-Hul
Wojewoda Podkarpacki

Podkarpacki Urząd Wojewódzki
ul. Grunwaldzka 15
35-959 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/010 Funkcjonowanie systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Teresa Kubas-Hul, Wojewoda Podkarpacki, od dnia 20 grudnia 2023 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła: Ewa Leniart, Wojewoda Podkarpacki, od dnia 13 stycznia 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykonywanie zadań w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.
Okres objęty kontrolą	Od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	1. Łukasz Tur, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/89/2024 z 1 lipca 2024 r.

(akta kontroli str. 2-4)

¹ Dalej: PUW.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie NIK Wojewoda podejmowała działania, w ramach nadzoru nad stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego⁴, w zakresie określonym ustawą z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu⁵.

Wojewoda rzetelnie ustaliła, że żadne z nadzorowanych stowarzyszeń JST nie dokonywało transakcji gotówkowych o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, które dla jednostek obowiązanych, rodzą obowiązki przewidziane w ustawie AML/CFT.

W PUW proces planowania kontroli obejmował zagadnienia związane z kontrolą przestrzegania przepisów ustawy AML/CFT. Ze względu na brak jednostek obowiązanych zgodnie z ustawą AML/CFT, kontrole z tego obszaru nie były ujmowane w planie kontroli. Z uwagi na powyższe PUW nie formułował również celów i zadań w tym zakresie oraz mierników służących do oceny ich realizacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Wykonywanie zadań w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Opis stanu faktycznego

Na podstawie art. 130 ust. 2 pkt 2 ustawy AML/CFT oraz w związku z art. 25a ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. prawo o stowarzyszeniach⁷ wojewoda sprawuje kontrolę w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w odniesieniu do stowarzyszeń JST, których siedziba znajduje się na terenie województwa podkarpackiego. W okresie objętym kontrolą w województwie podkarpackim siedzibę miało pięć stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego⁸ nadzorowanych przez Wojewodę Podkarpackiego.

(akta kontroli: str. 142)

W PUW zadania wojewody w zakresie nadzoru nad stowarzyszeniami, w tym także wykonywanie uprawnień kontrolnych wynikających z przepisów ustawy AML/CFT, realizowane były przez Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców⁹ (dalej zwany: Wydział).

W ramach Wydziału sprawy z zakresu nadzoru nad stowarzyszeniami, w tym kontroli w obszarze AML/CFT, prowadzone były przez jednego pracownika. Zakres zadań tego pracownika obejmował szerszy katalog spraw, a kontrola stowarzyszeń

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: stowarzyszenia JST.

⁵ Dz.U. z 2023 r., poz. 1124 ze zm., dalej: *ustawa AML/CFT*.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dz.U. z 2020 r., poz. 2261, dalej: *Prawo o stowarzyszeniach*.

⁸ Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych z siedzibą w Rzeszowie, Stowarzyszenie „Związek Samorządów Powiatu Strzyżowskiego” z siedzibą w Strzyżowie (w likwidacji), Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych „Aglomeracja Rzeszowska” z siedzibą w Rzeszowie, Stowarzyszenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego z siedzibą w Rzeszowie i Stowarzyszenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jarosław-Przeworsk w Jarosławiu.

⁹ Zgodnie z § 13 pkt 17 Regulaminu wewnętrznego Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie.

w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu była jednym z 21 zdań z tego zakresu.

(akta kontroli: str. 6-76, 124-129)

Pracownik, któremu w PUW powierzono zadania z zakresu nadzoru i kontroli w obszarze AML/CFT, posiadał wyższe wykształcenie magisterskie na kierunku administracja. W okresie objętym kontrolą pracownik Wydziału odbył dwa szkolenia¹⁰ dotyczącej tej tematyki. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Generalnego, szkolenia organizowane były przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej¹¹ w trybie online w dniach 18 i 26 września 2023 r. Organizator szkoleń online nie wydawał zaświadczeń o ich ukończeniu.

(akta kontroli: str. 122-123)

W latach 2022-2024 (do dnia 31 lipca 2024 r.) nie zostały sformułowane cele oraz zadania PUW w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Nie zostały także określone mierniki do oceny stopnia realizacji tych zadań. Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny zadania w kontrolowanym obszarze należą do Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców i są określone w wewnętrznym regulaminie. Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że w oparciu o dokonywaną w PUW analizę ryzyka w badanym obszarze, w żadnym z lat objętych kontrolą, nie zachodziły przesłanki przewidziane w ustawie AML/CFT, które w odniesieniu do stowarzyszeń JST stwarzałyby zagrożenie prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. W związku z powyższym PUW odstąpił od formułowania celów oraz mierników uznając, że jest to niecelowe.

Na potrzeby kontroli dokonano weryfikacji ujawnionych w Krajowym Rejestrze Sądowym celów działania ww. stowarzyszeń JST. W oparciu o powyższe ustalono, że przyjęte cele działania dotyczą w głównej mierze podejmowania przez stowarzyszenia JST inicjatyw związanych z integracją społeczności lokalnych oraz umacniania więzi sąsiedzkich, analizą potrzeb i problemów dotyczących członków stowarzyszeń, wspólnym działaniem w obszarze publicznego transportu zbiorowego oraz realizacji projektów w tym zakresie, upowszechnianiem idei samorządności lokalnej czy też koordynacji realizowanych wspólnie projektów. Powyższe wskazuje na niewielkie zagrożenie wystąpienia zjawisk objętym tematyką kontroli.

(akta kontroli: str. 6-76)

W Wydziale prowadzona była ewidencja stowarzyszeń JST w formie papierowej. Wykaz obejmował pięć stowarzyszeń w 2022 r., w 2023 r. oraz w 2024 r. Zawierał informacje o nazwie i siedzibie stowarzyszenia, dacie wpisu oraz numerze Krajowego Rejestru Sądowego pod jakim dane stowarzyszenie zostało zarejestrowane.

(akta kontroli: str. 138 i 142)

Zadania w zakresie identyfikowania czy nadzorowane stowarzyszenia są jednostkami obowiązanyymi w rozumieniu przepisów ustawy AML/CFT, PUW realizował poprzez kierowanie pism¹², do wszystkich stowarzyszeń JST ujętych w wykazie stowarzyszeń prowadzonym w Wydziale, z zapytaniem czy w poprzednim roku kalendarzowym stowarzyszenie przyjmowało wpłaty o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro (art. 2 ust. 1 pkt 22 ustawy AML/CFT). W całym okresie

¹⁰ Tematy szkoleń to: „Konsekwencje niedopełnienia obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu” oraz „Ocena ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu: Identyfikacja i ocena ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu przez instytucje obowiążane. Rozpoznawanie i ocena ryzyka związanego ze stosunkami gospodarczymi lub transakcją okazjonalną. Krajowa Ocena Ryzyka i Ponadnarodowa Ocena Ryzyka”.

¹¹ Dalej: GIIF.

¹² Jedno pismo w 2022 r., jedno w 2023 r. i jedno w 2024 r.

objętym kontrolą wszystkie nadzorowane stowarzyszenia JST udzielały odpowiedzi, iż nie przyjmowały wpłat, które obligowałyby je do wdrożenia procedur przewidzianych w przepisach ww. ustawy.

(akta kontroli str. 77-120)

Obowiązujące w PUW, w okresie objętym kontrolą, zarządzenie Wojewody Podkarpackiego w sprawie szczegółowych warunków i trybu prowadzenia kontroli¹³, nie zawierało szczegółowych procedur kontroli w zakresie AML/CFT. W toku kontroli Wojewoda Podkarpacki w dniu 23 lipca 2024 r. wydał zarządzenie nr 206/24 w sprawie instrukcji postępowania na wypadek sytuacji podejrzenia popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim. W zarządzeniu ustalona została procedura ustalająca zasady postępowania w przypadkach, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

(akta kontroli: str. 8-34 i 138-141)

W latach 2022-2024 (do dnia 31 lipca) PUW nie przeprowadzał kontroli stowarzyszeń JST w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. GIIF nie zwracał się do PUW w trybie art. 131 ust. 4 ustawy AML/CFT o przeprowadzenie kontroli doraźnych w instytucjach obowiązanych.

(akta kontroli: str. 6-7, 122-123, 130-137)

W latach 2022-2024 Dyrektor Wydziału, przekazywał do Wydziału Prawnego i Nadzoru w PUW w Rzeszowie¹⁴ pisemne propozycje do planów kontroli. Zawierały one analizę ryzyka w odniesieniu do obszaru kontroli dotyczącego AML/CFT. Analiza oparta była na informacjach przekazanych przez stowarzyszenia. Wydział w oparciu o informacje pozyskane ze stowarzyszeń, posiadał wiedzę, iż nie są one jednostkami obowiązanyymi w rozumieniu przepisu art. 2 ust. 1 pkt 22 ustawy AML/CFT. W oparciu o powyższe Dyrektor Wydziału podejmował decyzje o nieplanowaniu kontroli stowarzyszeń JST.

(akta kontroli: str. 130-137)

W okresie objętym kontrolą PUW nie uzyskiwał informacji lub dokumentów, które w oparciu o przepis art. 26 ust. 1 ustawy AML/CFT miałyby wpływ na krajową ocenę ryzyka i wymagałyby przekazania do GIIF.

(akta kontroli: str. 77-123)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

¹³ Zarządzenie nr 1/14 Wojewody Podkarpackiego z dnia 2 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu prowadzenia kontroli, dalej: *Zarządzenie o kontroli*.

¹⁴ Zgodnie z §§ 10 i 11 *Zarządzenia o kontroli*.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Rzeszów, 16 października 2024 r.

Kontroler
Łukasz Tur
Główny specjalista kp.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Stefan Gados

/-/